

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу
Іщенко Анни Миколаївни
на тему «Цифрова трансформація публічного управління в контексті
гендерного мейнстримінгу»,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дисертації зумовлена необхідністю переосмислення підходів до цифрової трансформації публічного управління в Україні з урахуванням принципів гендерної рівності, інклюзивності та ефективності. У сучасних умовах повномасштабної війни, прискореного розвитку цифрових технологій та інтеграції до європейського цифрового простору, постає потреба у побудові державного управління, яке б не лише відповідало викликам часу, але й забезпечувало рівний доступ усіх громадян до публічних цифрових послуг.

Цифрова трансформація дедалі більше стає не лише інструментом оптимізації адміністративних процесів, а й важелем забезпечення соціальної справедливості, прозорості та демократичності. Водночас, як свідчать результати дослідження, процеси цифровізації можуть відтворювати гендерні нерівності, якщо не враховують специфічні потреби жінок і чоловіків, а також наявний гендерний цифровий розрив.

Необхідність інтеграції гендерно чутливого підходу в політику цифрового розвитку держави обґрунтовується як на міжнародному, так і на національному рівнях, зокрема через реалізацію Цілей сталого розвитку, та Державної стратегії із забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Однак на практиці державна служба та цифрові ініціативи залишаються недостатньо адаптованими до гендерних викликів, що вимагає розробки нових підходів, інструментів і програм навчання.

Проведене масштабне емпіричне дослідження цифрових компетентностей державних службовців, у тому числі в гендерному розрізі, та виявлення бар'єрів цифрової інклюзії, підтверджують критичну потребу в науковому осмисленні комплексного гендерного підходу до цифрової трансформації публічного управління. Розробка теоретико-методологічного підґрунтя та практичних рекомендацій у цій сфері дозволить створити більш ефективну, чутливу до потреб різних соціальних груп систему управління та сприятиме побудові гендерно справедливого цифрового майбутнього України.

Оцінка обґрунтованості наукових результатів дисертації, їх достовірності та новизни.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що вперше визначено та обґрунтовано поняття «стала гендерно чутлива цифрова трансформація публічного управління» як стратегічного підходу, що поєднує цифровізацію з принципами гендерної рівності, інклюзивності та сталого розвитку; розроблено модель інтеграції гендерного підходу в цифрову трансформацію публічного управління, яка охоплює інституційні, нормативні, фінансові, інформаційні та ціннісно-соціокультурні механізми. Набули подальшого розвитку теоретичні основи публічного управління, зокрема авторське тлумачення понять «цифрова трансформація публічного управління», «цифрові компетентності державних службовців» та «цифрова публічна інфраструктура», розширено підходи до класифікації бар'єрів у впровадженні гендерно чутливих цифрових послуг (включено військові та безпекові чинники), обґрунтовано специфіку механізмів гендерного інтегрування саме в контексті цифровізації, а також виявлено нові тенденції застосування інструментів штучного інтелекту з урахуванням гендерної чутливості у публічному адмініструванні.

Дисертація виконана на кафедрі теорії та практики управління факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» згідно з ініціативною темою *«Цифрова трансформація державного управління та місцевого самоврядування: виклики та можливості для досягнення ЦСР»* (ДР № 0123U101483 від 06.03.2023, науковий керівник – С.А. Чукут), зокрема, у рамках якої було досліджено вплив цифрової трансформації публічного управління на забезпечення гендерної рівності, усунення цифрового гендерного розриву та розробку механізмів інтеграції гендерно чутливих підходів у цифрові державні політики.

Отже, в дисертаційній роботі поставлене наукове завдання виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність та дотримання принципів академічної доброчесності.

За своїм змістом дисертаційна робота здобувачки Іщенко Анни повністю відповідає проекту Стандарту вищої освіти зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування та напрямкам досліджень відповідно до освітньої програми 281 Публічне управління та адміністрування.

Дисертаційна робота є завершеною науковою працею і свідчить про наявність особистого внеску здобувача у науковий напрям публічного управління та адміністрування.

Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Іщенко Анни Миколаївни є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело.

Мова та стиль викладення результатів.

Дисертаційна робота написана українською мовою.

Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації 264 сторінки.

У вступі дисертантка обґрунтовує актуальність обраної тематики, визначає мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також розкриває наукову новизну, практичне значення й методологічну базу роботи. Вступ логічно окреслює контекст цифрової трансформації публічного управління з урахуванням принципів гендерної рівності та демонструє міждисциплінарний підхід, що об'єднує публічне управління, соціологію, цифрові технології та гендерні студії.

Перший розділ присвячено теоретико-методологічним засадам дослідження. У підрозділі 1.1 систематизовано підходи до аналізу цифровізації публічного управління, охарактеризовано інструментарій дослідження з урахуванням поєднання кількісних та якісних методів. У підрозділі 1.2 розкрито поняття та структуру публічної цифрової інфраструктури, що дало змогу сформулювати авторське бачення її функцій у системі державного управління. Підрозділ 1.3 демонструє зв'язок між державною політикою цифровізації, реалізацією Цілей сталого розвитку та гендерною рівністю, що підсилює обґрунтованість вибору дослідницької проблематики.

Другий розділ має емпіричну спрямованість і зосереджений на аналізі запровадження комплексного гендерного підходу у сфері державної служби. В розділі відображено ретроспективу реалізації інклюзивного підходу в Україні (2.1), проаналізовано діючі механізми впровадження гендерної рівності в контексті цифрової трансформації (2.2), а також проведено класифікацію бар'єрів (2.3), серед яких, на відміну від попередніх досліджень, виділено й безпекові та військові чинники. Емпірична база є вражаючою: дослідження охопило понад 33 тисячі державних службовців, що забезпечує високу достовірність висновків.

Третій розділ присвячено формуванню практичних напрямів реалізації цифрової трансформації публічного управління з урахуванням гендерного мейнстримінгу. У підрозділі 3.1 обґрунтовано застосування інструментів штучного інтелекту для створення інклюзивних цифрових сервісів. У підрозділі 3.2 представлено ґрунтовний аналіз цифрових компетентностей держслужбовців у гендерному розрізі. Найвагомим є підрозділ 3.3, у якому

запропоновано модель інтеграції гендерного підходу та сформовано стратегічні підходи до впровадження гендерно чутливої цифрової трансформації. У **висновках** дисертанткою узагальнено результати дослідження, які підтверджують досягнення поставленої мети та виконання завдань. Структура роботи є логічною, а зміст кожного розділу – змістовно насиченим і методологічно вивіреним.

Дисертаційна робота оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Оприлюднення результатів дисертаційної роботи.

Наукові результати дисертації висвітлені у 10 наукових публікаціях здобувача, серед яких: 6 статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України.

Також результати дисертації були апробовані на 4 наукових фахових конференціях.

Наукові публікації здобувачки відповідають вимогам академічної доброчесності, відзначаються високим теоретико-методологічним рівнем, а особистий внесок авторки у колективні праці є істотним і чітко окресленим, що підтверджує її провідну роль у розробці основних наукових положень дисертації.

Таким чином, наукові результати описані в дисертаційній роботі повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача.

Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи.

Разом з високим рівнем опрацювання теоретико-методологічних підходів та належним емпіричним обґрунтуванням основних положень, дисертаційне дослідження не позбавлене окремих недоліків, що мають, однак, переважно рекомендаційний характер. Зокрема, на нашу думку, доцільно було б ширше розкрити феномен так званої «позитивної дискримінації» у контексті реалізації гендерно чутливої цифрової політики в публічному управлінні, що дозволило б глибше охарактеризувати соціокультурні ризики та дискусійні аспекти впровадження інклюзивних підходів.

Варто було б також звернути більше уваги на аналіз функціонування та потенціалу впливу на цифрову інклюзію державної інформаційної системи «Вулик», як однієї з ключових технологічних платформ цифрової трансформації органів місцевого самоврядування, яка могла би бути розглянута як приклад практичного інструменту для реалізації запропонованої моделі.

Окрім того, враховуючи теоретичну та прикладну значущість авторської моделі інтеграції гендерного підходу та розробленої Стратегії сталої гендерно чутливої цифрової трансформації публічного управління, доцільно було б частіше апелювати до них у змісті роботи, детальніше висвітлювати етапи їх формування, структуру та механізми реалізації. Їх поглиблене представлення у

тексті дисертації посилило б доказову базу авторських позицій і послугувало б чіткішою орієнтацією для подальшого практичного застосування результатів дослідження.

Вважаю, що висловлені зауваження не є визначальними і не зменшують загальну наукову новизну та практичну значимість результатів та не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок про дисертаційну роботу.

Вважаю, що дисертаційна робота здобувача ступеня доктора філософії Іщенко Анни Миколаївни на тему «Цифрова трансформація публічного управління в контексті гендерного мейнстрімінгу» виконана на високому науковому рівні, не порушує принципів академічної доброчесності та є закінченим науковим дослідженням, сукупність теоретичних та практичних результатів якого розв'язує наукове завдання, що має істотне значення для галузі публічного управління та адміністрування. Дисертаційна робота за актуальністю, практичною цінністю та науковою новизною повністю відповідає вимогам чинного законодавства України, що передбачені в п.6 – 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Здобувачка Іщенко Анна Миколаївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Рецензент:

Доцент кафедри теорії та
практики управління,
канд. наук з державного
управління, доцент

/ /
(підпис)

Олена БУТНИК

« 09 » 06 20 25 року